

Convocare.

Cu binecuvântarea I. P. Sf. Sale Părintelui Mitropolit Dr. Nicolae Bălan, convocăm *Adunarea generală a Secției Arad a Asociației Clerului „Andrei Șaguna”*, la Arad, pe ziua de Luni, în 25 Noembrie 1935, în sala Academiei teologice, cu următoarea

Ordine de zi:

La ora 7 dim. Utrenie și sf. Liturghie.

La ora 9 a. m. ședința comitetului secției, în vederea căreia membrii în comitet sunt invitați a participa cu toată punctualitatea.

La ora 10 a. m. Chemarea Duhului sfânt, în catedrală.

La ora 10 $\frac{1}{2}$ a. m. Deschiderea adunării generale de către președintele Dr. Șt. Cioroianu.

Va urma apoi:

1. Raportul biroului despre activitatea Asociației în cursul anului încheiat.

2. Raportul Casieriei.

3. Chestiunea fondului de ajutorarea Preoțimeii.

4. Propuneri.

5. Restaurarea pe noul ciclu de trei ani.

Pentru birou:

Președintele Secției

Protopop Dr. Ștefan Cioroianu

Secretarul Secției

Pr. Silviu Bichiceanu

Ardeleni și Regățeni

Scrisoare deschisă către păr. *Manea S. Popescu* din București:

Părinte Manea, — Te-am cunoscut om cu calități alese și vederi largi, dar prin articolul publicat în „Credința” dela 20 Octombrie c. te-ai demascat ca om rău la suflet, pentru că numai un om obsedat de această patimă poate scrie așa cum ai scris Sfinția Ta.

Nu-ți voiu răspunde cu aceleași calificative înjositoare pe cari le întrebunțezi față de noi clerul din Ardeal și nici nu țin să te conving de contrarul păcatului ce ți-a învățoșat inima, ci dacă scriu aceste șire o fac pentru cetitorii serioși și imparțiali ai ziarului, ca să vadă faptele în lumina adevărului.

1. Ardelenismul nostru este una cu biserica, contopit pe deplin într'ansa. E prea îndrăzneată afirmația Sfinției Tale când susții că noi n'am trăit și nu trăim în biserică. Dovada că nu ți-ai luat osteneala să ne cunoști istoria trecutului nostru. Căci ce-a fost oare lupta noastră de veacuri cu opresorii noștri, decât o luptă dârză în cadrele bisericii ortodoxe, cu ajutorul credinții noastre străbune. Pentru această credință amadus sacrificii de lacrimi, suferințe de sânge, ca nici un alt popor din lume. Miile de martiri ardeleni ai ortodoxiei desfid pe oricine să poată îndrăzni a susține că noi n'am fost și nu sântem ortodocși din convingere, și nu din oportunism. Noi n'am fost nici odată tributarii nici beneficiarii statului, pentru că până la 1896 clerul bisericii noastre n'a primit nici o lăscăe dela stat. A trăit în biserică și prin biserică, alături de credincioși împărțind în egală măsură și durerile și bucuriile acestora. Iar momelile congruei dela 1896 încoace nu ne-au putut clătina în convingerile noastre. Celce și-ar lua osteneala să citească cronică bisericii noastre, ar putea afla pagini nenumărate de supreme sacrificii pentru această ortodoxie. Afirmațiile Sfinției Tale sânt deci vorbe de bălcu, nu de om cu scun la judecată.

2. Ne învinuești de regionalism. Fiind vorba de această mult îmblătită meteahnă românească, cu inima împăcată vă putem spune că nu dela noi porcede regionalismul, ci tocmai dela București. Faceți bilanțul împrumutului reciproc între București și Ardeal și vedeți ce ni-au trimis Bucureștii și ce a primit vechiul Regat din Ardeal în cei 17 ani de România mare.

Ni-ați trimis mii de slujbași în administrație, în justiție, la finanțe, în învățământ, în armată și alte funcțiuni publice. Ni-ați trimis și oameni aleși și distinși, dar au venit mai multe elemente nevrednice și lăcomie să se îmbogățească pe spinarea noastră. I-am primit pe toți în numele dragostei de frate. Dar astăzi mulți dintre aceștia își bat joc de noi lăfăindu-se în 3—4 slujbe gras retribuite, câtă vreme copiii noștri cu diplomele în buzunar nu mai au loc în așezămintele statului românesc.

Ce privește în special biserica, contrar afirmațiunii Sfinției Tale, că la noi n'a pătruns nici un preot din vechiul Regat, iată îți răspund că numai în eparhia Clujului am primit în acești 17 ani dela unire 70 preoți din vechiul Regat, 21 din Basarabia și 9 din Bucovina. La dorință ți-i pot arăta cu numele. Arată-mi Sfinția Ta câți preoți ardeleni au fost primiți în vechiul regat, câți funcționari publici ardeleni au putut pătrunde în vechiul regat în acești 17 ani, câți ardeleni au putut pătrunde în ministere, câți învățători ardeleni, câți magistrați, câți ofițeri etc. s'au putut plasa la Dvoasiră?

Iată deci: cum cumpăna regionalismului se pleacă greu spre București unde de fapt porțile ni-au fost și ne sunt și acum zăvorite.

3. „Ura” de care ne învinuești pe noi se întoarce chiar împotriva Sfinției Tale. Sacrificiile pe cari le-am adus noi pentru România mare, se pot califica cu atâta răutate cum o faci Sfinția Ta? Nu-ți înșir dovezile din trecutul sbuciumat al clerului nostru. Mă mărginesc numai la faptele din cursul războiului, dela 1916-1918. În acest timp 450 preoți ortodocși au fost târați prin închisorile Seghedinului, Clujului și Tg.-Murășului, batjocoriți, scuipați, bătuti și maltratați, iar casele lor devastate și familiile lor alungate, pentru că erau cel mai intransigenți luptători pe față pentru idealul întregirii neamului. 80 au fost osândiți la închisoare dela 2—20 ani în total osânda de 245 ani; 9 preoți au fost omorâți, 4 osândiți la moarte prin ștreang; au murit în închisoare și în surghiun în urma suferințelor îndurate 28 preoți; chiar și 21 preotese au stat deținute în închisori timp de 2 ani de zile, iar 106 preoți au fost siliți să fugă din calea urgiei care căuta să ne pustiască. Și toți aceștia au fost ortodocși. Au suferit mucenicie fără nici o recunoștință din partea conducerii dela București, care a răsplătit de multeori cu largă munificență pe mulți beneficiari nevrednici ai României mari. Nu mai vorbesc de cei 1870 fruntași români cari au trecut prin închisorile un-

gurești, de cei 340 martiri uciși mișelește, de mii de voluntari din armata română și alți mulți ardeleni, cari s'au jertfit pentru idealul întregirii neamului. Aceasta este „ura” pe care am nutrit-o noi și o nutrim și azi vechiului regat.

4. Ne faci cap de acuză că clericul ardelen este „domn”. Da, ținem să fie domn, pentru că un preot care face opt clase de liceu și bacalaureat și patru ani de Academie teologică cu licență în teologie, ba unii chiar și facultate, credem că are drept să fie considerat tot atât de domn ca oricare alt „domn” parvenit cu patru clase primare. Și poporul ne dă respectul cuvenit. La noi nu vei vedea un preot, fie cel din urmă, din cel mai urgisit sat, să umble la cerșit cu căldăruța la zi întâi, cum am văzut în București chiar profesori de facultate. La noi preotul nu este pus la masă în bucătărie, alături de servitori, la nunțile simandicoase, cum am văzut în București

La noi oricare preot și în orice casă, ori cât de domnească sau cât de săracă, este cel dintâi în fruntea mesii în toate ocaziunile. Noi ne-am silit să ținem sus prestigiul tagmei noastre, și așa se explică ascendentul moral pe care l-a avut și-l are și azi preoțimea noastră asupra credincioșilor, cari ne ascultă și ne urmează. Așa se explică înjgheburile organizației mirenești a FOR-ului pentru lupta acestora alături de preoțime.

Iar în luptele noastre pentru ortodoxia din Ardeal, cari și azi durere sânt foarte acute, n'am avut și nu avem nici cel mai mic sprijin din partea fraților preoți din vechiul regat, de sus până jos. Dimpotrivă, clerul nostru a fost aspru dojenit chiar de un arhiereu din vechiul regat într-o gazetă din Ardeal, potrivnică bisericii ortodoxe.

5. În chestiunea alegerii de episcop la Arad, care te doare amar, trebuie să constat, că pe lângă afirmațiile false ce le debitezi, ai făcut cel mai prost serviciu P. Sfinției Sale Arhiereului Tit. Arhiereii ardeleni pe cari i-ai primit în vechiul regat, nu noi vi i-am trimis și nu vi i-am impus cu forța. Dar i-ai chemat și i-ai dus, fără se ne întrebați, deși aveam și noi nevoie de dânșii. Acum poate ar fi fost cazul să ne vină și nouă un regătean în Ardeal. Și poate că se și făcea, dacă ați fi întrebuințat mijloacele duhovnicești și îndemnurile dragostei evanghelice. Dar ați purces pe calea volniciei, ați hotărât de nobis sine nobis și ați voit să ne impuneți cu sila un arhiereu din vechiul regat. Evident că reacțiunea s'a produs imediat, căci nu sântem nici noi o turmă de

inconștienți, cari să ne plecăm docili în fata celor ce vor să ne exploateze îngăduința. Dovadă este faptul, că reacțiunea s'a accentuat abia în dimineața alegerii, când voturile ardelenesti încă nu erau cristalizate în jurul P. S. Arhiereu Andrei. Dar când au apărut pe culoarele camerei apelurile cu ascuțiș împotriva ardelenilor, atunci s'a produs în mod spontan și răspunsul. Regret din toată inima că în balanța aceasta a ajuns P. S. Tit Simedrea, pe care îl respectăm ca om de calitate superioară. L-ați târât însă fără voia dânsului într'o aventură regretabilă, și cu articolul Frăției Tale plin de otravă i-ai făcut cel mai prost serviciu și P. S. Sale, și cauzei ce ne preocupă.

Avem și noi, ca și Sfințiile voastre, obiceiurile și tradițiile noastre românești și ortodoxe, care în mijlocul confesiunilor ce ne înconjoară au altă față, decât cele din vechiul regat și care cere să fie menținute și respectate tocmai în interesul conservării acestei ortodoxii. Și pentru aceasta cel ce vine între noi, trebuie să fie pătruns de această necesitate și să și-o însușiască pe deplin. Omul, în care vom avea această garanță, îl vom chema noi, cum ați chemat și Sfințiile voastre pe arhiereii dela noi. Dar silniciile cu ciomagul, cum ne amenința un oarecare domn din congres, le respingem cu toată hotărârea.

Ar mai fi multe de spus în problema aceasta. Dar cadrul unui articol de ziar e prea strâmt pentru aceasta. Pe calea pe care ai apucat însă Sfinția Ta regret, dar nu vom putea ajunge nici odată la înțelegere.

Decât așa mai bine să ne întoarcem fiecare la bisericuța noastră, noi la Statutul lui Șaguna, isvorât de tradiția de veacuri a bisericii noastre, cu care ne-am apărat în vremuri grele și ortodoxia, și neamul. Iar voi să vă întoarceți de unde ați pornit și atunci poate ne vom putea înțelege mai bine.

În tot cazul însă este bine ca înainte de a pronunța o sentință asupra cuiva, să-ți vezi întâi bârna din ochiul propriu și apoi paiul din ochiul altuia.

Dragostea de frate nu se impune cu ciomagul, ci se cucerește cu dovezi de iubire sinceră și desinteresată.

Protopop Dr. Sebastian Stancu
senator, membru în congresul național-bisericesc.

Predică

pentru Dumineca XXX după Rusalii.

Iubiții mei fiil sufletești,

Dupăce Mântuitorul nostru prea scump, a cutreerat Galileia răspândind pretutindeni mângăere, dragoste, și alinare a suferințelor trupești și sufletești, — în Sfânta Evanghelie de azi — îl vedem îndepărtându-se spre câmpiile Iudeii, bătătorindu-le în lung și lat. Mulțime multă se aduna în jurul Său, și nimeni nu mai putea opri această mulțime de a nu-i asculta cuvântul, căci acum neamurile toate cunoșteau pe acela care venise în lume să ne mântuiască de păcate. Numai ura fariseilor mai persista, înconjurându-l pe Iisus cu aceeaș dușmănie de moarte. În răutatea sufletelor lor, crezând că vor reuși a batjocuri în fața mulțimilor pe Fiul lui Dumnezeu, căutau să-l prinză în cuvânt, pentruca să poată cu mai multă furie, să-și reverse asupra Lui, veninul răutății lor. Despre o întrebare vicleană ne istorisește și Sfânta Evanghelie a acestei Dumineci. Un tânăr bogat, dintre aceia a căror suflet era robit bogăției și aurului strălucitor, vine în preajma mântuitorului, și în timp ce El vorbea poporului învățându-l să păzească poruncile legii, acest tânăr îl întreabă plin de viclenie „Învățătorule, ce să fac, ca să moștenesc viața de veci”? Iar blândul Mântuitor cunoscând rostul întrebării lui îi răspunde: „Să păzești poruncile”. „Le-am păzit din tinerețe” zise ispititorul. „Atunci mergi, vindeți averile le împarte săracilor, și urmează-mi mie” zise Iisus. Tânărul însă la auzul acestor cuvinte, se întristă foarte și adânc mâhnit, se depărtă. Iar Domnul nostru Iisus Hristos suspinând zise mulțimei ce-l înconjura „Vedeți, cât de greu vor intra bogății în împărăția lui Dumnezeu”... Cuvintele acestea rostite de dulcele nostru Mântuitor ni se par poate prea aspre, dar ele cuprind un mare adevăr. Prin aceste cuvinte Iisus nu voia să spună că păcat este a fi bogat, ci că bogăția s'o chivernisim cu înțelepciune, ca prin ea, să ne câștigăm fericire nu numai aici pe pământ, ci și în viața de veci! Și sunt iubiților, atâtea ocazii ca să ne câștigăm comorile cerului. Câți copii orfani și sărmani, câți neputincioși, câți nenorociți cari cu trupurile lovite de gerul iernii și de bătaia vremurilor rele, cer ajutorul nostru! Ajutându-i pe ei, ajutam sufletele noastre ca mai ușor să se înalțe în raiul cerului, unde îngerii preamăresc pe Dumnezeu. Cu sute de ani înainte, a trăit în Franța evlaviosul rege, Lu-

dovic al IX.-lea. Multe povestiri frumoase au rămas despre faptele lui bune. Dar dintre toate următoarea faptă este cea mai vrednică de laudă. Locuitorii orașului Nancy, ca semn de mulțumire au ridicat acestui rege, un castel frumos. Toate încăperile castelului, afară de aceea a regelui, au fost împodobite cu podoabe scumpe. Regele a dorit ca această cameră a lui să și-o împodobească el. A sosit ziua când Regele a venit să-și ia castelul. Oaspeții veniți la această sărbătoare, au admirat frumusețea și podoabele castelului. Dar lumea aștepta cu nerăbdare să vadă și încăperea regelui. Nu peste mult se deschise ușa camerei sale, și Regele stătea în mijlocul camerei înconjurat de 12 copii orfani îmbrăcați în haine noi, cumpărate de dânsul. Regele zise apoi „Iată podoaba casei mele, și de câte ori voi avea fericirea să petrec în mijlocul vostru, tot astfel doresc să-mi împodobesc casa, socotind că este mai bine a întrebuița banii, pentru împodobirea acestor odrasle nenorocite”.*)

Pe cât de ușor ați înțeles sufletul bun, și fapta măreață a regelui Ludovic al IX.-lea, tot așa de ușor veți putea și voi iubiții mei, să săvârșiți astfel de fapte, jertfind din prisosul averii voastre, ajutând pe nenorociții acestei lumi. Numai atunci veți fi vrednici de blăncuvântarea lui Dumnezeu, și de fericirea veșnică, Amin.

Pr. Horia Vișolu.

Muzică sfântă.

*În dangătul de clopot
și 'n sunet de chimvale
se preamărește Doamne,
mînnulle Tale.*

*Cu sunetul de fluer
doinit încet, în cale
coboară clobănașul,
fînța Ta în vale.*

*Plin de amar țaranul
de cântă, cânt de jale
incepe ca să uite
necazurile sale.*

I. Avramescu

*) Scherer Bibl.—pred. p.—288.